



การเจรจาระหว่างอียูกับอิหร่านนั้นถือได้ว่าเป็นกรณีศึกษาหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า “กระแสความร่วมมือระหว่างรัฐบาล” สามารถทำให้สหภาพยุโรปมีความร่วมมือด้านการต่างประเทศ และสามารถแสดงบทบาทเชิงรุกทางการทูตในเวทีระหว่างประเทศได้

ABSTRACT

Commonality in EU's foreign policy under intergovernmentalism: the case study of EU's proactive reaction towards Iran

Wirat Sripong

Since its inception, the EU's foreign policy has been beset by skepticism. Many academics claim that the EU lacks of capacity to have a strong common foreign policy as the decision-making is constraint by the use of intergovernmental framework. However, it is not always the case that the framework of intergovernmentalism failed to help the EU to form a common EU's foreign policy. Arguably, the history of EU clearly demonstrated that EU's foreign policy has gradually evolved under intergovernmental framework. In this context, the idea of creating a supranational body in terms of foreign affairs was out of the question. However, despite this rejection of supranationality, fundamentally the use of intergovernmentalism is widely accepted by the international community. In general within the EU institutions supranational and intergovernmental aspects can be observed. Yet in terms of economic and social affairs, the EU institutions take full responsibility in maintaining order. Thus, in matters vital to individual national interest, intergovernmental approach is applied. As the EU's intergovernmental framework has been used since 1957, the application of the concept

of intergovernmentalism has become more flexible. In this adapted form used in the EU, intergovernmentalism does not limit itself to cooperation between states anymore. Therefore, the concept has expanded its theoretical parameters to allow integration in both high and low politics. For example, in the negotiations with Iran, the intergovernmental mechanism of CFSP offered the EU member states the ability to respond proactively in a cooperative manner to the Iranian nuclear problem. Since 2003, as the IAEA along with international community was reacting to the Iranian nuclear issue, the EU has been at the forefront, rapidly responding to developments. The EU Big three's first endeavor in dealing with the issue resulted in a breakthrough. After the EU adopted a strategy against WMD proliferation and a Security Strategy in December 2003, it became even more systematic in negotiations with Iran, utilizing 'dual approaches' of coercive diplomacy and continued dialogue. What is more, the EU High Representative for CFSP's addition to the E3 negotiation team displayed coherence in terms of foreign policy across the entire EU. Some other factors related to the expanding foreign affairs role of the EU in effectively applying its influence in this particular international issue were the experience of the Iraq war, the Iranian positive perceptions towards the EU, the relative inaction of other major powers coupled with the specific nature of the EU's diplomacy helped the EU to be proactive in negotiating with Iran.

การมีนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพ
ภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม:
กรณีศึกษาในนโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

วิรัช ศรีพงษ์

นับตั้งสหภาพยุโรป (อียู) มีความพยายามที่จะสร้างความร่วมมือทางด้านนโยบายต่างประเทศ สหภาพยุโรปต้องเผชิญกับกระแสการวิพากษ์วิจารณ์มากมาย ทั้งจากวงวิชาการและจากภาคประชาสังคม นักวิชาการส่วนหนึ่งได้แสดงความเห็นว่า “สหภาพยุโรปยังไม่สามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของสังคมส่วนใหญ่ได้”¹ บ้างก็มองว่า ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพของนโยบายต่างประเทศนั้นมีมูลเหตุมาจากระบบการลงมติซึ่งควรจะเป็นแบบ “เสียงส่วนใหญ่” (Qualified Majority Voting) เพื่อความรวดเร็วในการตัดสินใจมากกว่าที่จะเป็น “แบบฉันทามติ” (Consensus) ที่มักจะทำให้การตอบสนองต่อปัญหาต่าง ๆ นั้นล่าช้า

หากจะอภิปรายเพิ่มเติม “นโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วมกันของสหภาพยุโรป” (Common Foreign and Security Policy: CFSP) นั้นใช้ระบบการออกเสียงแบบ “ฉันทามติ”² โดยส่วนใหญ่แล้ว การเปิดช่องแก่ระบบ “เสียงส่วนใหญ่” นั้นยังมีน้อย เหตุผลส่วนหนึ่งมาจากการที่ประเทศสมาชิกนั้นยังคงรักษาอำนาจอธิปไตยในการกำหนดทิศทางด้านการต่างประเทศไว้ในมือของ

¹ Hill, Christopher. “The Capability and Expectation Gap, or conceptualizing Europe’s international role”, *Journal of Common Market Studies*, Volume 31 No 3, September 1993.

² การใช้ “ระบบฉันทามติ” นั้นคือการที่กลุ่มประเทศสมาชิกมีความเห็นพ้องร่วมกันทั้งหมดในนโยบายต่างประเทศร่วมกัน

การมีนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม :
กรณีศึกษานโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

ตนเอง นี่จึงเป็นที่มาของการโต้เถียงระหว่างผู้เกี่ยวข้องในการออกแบบโครงสร้าง
การกำหนดนโยบายสหภาพยุโรปว่าควรจะใช้ระบบใดมากกว่ากัน

อันที่จริง การใช้ระบบ “ฉันทามติ” นั้นไม่ได้ทำให้เกิดอุปสรรคในการแก้ไข
ปัญหาต่างๆ เสมอไปดังจะเห็นได้จากการเจรจาระหว่าง สหภาพยุโรปและอิหร่าน
นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2003 เป็นต้นมา การพัฒนาศักยภาพด้านนิวเคลียร์ของอิหร่าน
ได้สร้างความกังวลต่อประชาคมระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก เหตุข้างต้นนี้เป็น
ผลมาจากการที่อิหร่านได้ดำเนินการเพิ่มพูนศักยภาพด้านเทคโนโลยีนิวเคลียร์
ของตนเองโดยที่มีได้เปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนาศักยภาพนิวเคลียร์ต่อองค์การ
ปรมาณูสากล (International Atomic Energy Agency: IAEA) ในวิกฤตการณ์
นิวเคลียร์อิหร่าน การตัดสินใจแบบฉันทามติเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้สหภาพ
ยุโรปสามารถแสดงบทบาทเชิงรุกในเวทีระหว่างประเทศได้

บทความนี้จะเริ่มต้นโดยแสดงให้เห็นภาพพัฒนาการของนโยบายต่าง
ประเทศของสหภาพยุโรปนับตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1950 เป็นต้นมา จนกระทั่ง
ถึงการลงนามในสนธิสัญญาลิสบอนในปี ค.ศ. 2007 (Treaty of Lisbon 2007)
ต่อจากนั้นบทความนี้จะนำเสนอภาพของแนวคิด “กระแสความร่วมมือ
เหนือชาติ” (Supranationalism) และ “กระแสความร่วมมือระหว่างรัฐบาล”
(Intergovernmentalism) ที่ได้รับการนำไปใช้กับองค์การระหว่างประเทศ
รวมไปถึงลักษณะที่สองแนวคิดนี้ได้รับการนำมาปรับใช้กับสหภาพยุโรปและ
นโยบายต่างประเทศของสหภาพยุโรปเอง

หลังจากที่ได้มองภาพรวมด้านนโยบายต่างประเทศของสหภาพยุโรปแล้ว
บทความนี้จะมุ่งไปสู่การสร้างความสำเร็จในประเด็นของนโยบายเชิงรุกที่สหภาพ
ยุโรปมีต่อการพัฒนาศักยภาพนิวเคลียร์ของอิหร่าน

**นโยบายต่างประเทศของสหภาพยุโรป: จากประชาคมความมั่นคงถึง
สนธิสัญญาลิสบอน**

ก่อนจะเข้าสู่ประเด็นเรื่องของบทบาทเชิงรุกของอียู ที่มีต่อการเจรจากับ
อิหร่านในกรณีการพัฒนาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ ผู้เขียนขอแนะนำประเด็นเรื่อง

ของที่มาด้านนโยบายต่างประเทศของยุโรปเพื่อสร้างความเข้าใจต่อผู้อ่านก่อนเป็นอันดับแรก

เมื่อกล่าวถึงการดำเนินนโยบายต่างประเทศของอียูแล้ว สหภาพยุโรปมีการดำเนินนโยบายการต่างประเทศหลายทาง ทั้งที่เป็นนโยบายต่างประเทศภายใต้กฎระเบียบของสหภาพ และนโยบายต่างประเทศที่ว่าด้วยเรื่องทางการเมืองซึ่งอยู่ภายใต้การกำหนดทิศทางโดยรัฐสมาชิก

เมื่อกล่าวถึงนโยบายต่างประเทศภายใต้กฎระเบียบของสหภาพยุโรปนั้น นโยบายดังกล่าวเป็นการดำเนินการติดต่อกับประชาคมโลกภายใต้อำนาจอธิปไตยที่รัฐสมาชิกได้หยิบบินให้อียูนำไปบริหารจัดการ เช่น นโยบายด้านการค้า หรือ นโยบายด้านความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ในขณะเดียวกันยังมีนโยบายอีกชุดหนึ่งซึ่งได้กล่าวไปในข้างต้นว่าเป็น “นโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วม” อันเป็นที่รู้จักกันทั่วไปในนามของ CFSP (EU Common Foreign and Security Policy) ซึ่งเป็นกลไกของสหภาพยุโรปที่แฝงไปด้วยนโยบายทางการเมืองที่มีความซับซ้อนกว่าที่รัฐได้หยิบบินอำนาจการตัดสินใจให้แก่อียู หากจะมองอีกแง่หนึ่ง ก็คือนโยบายระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ทั้งในทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ

หากจะกล่าวกันถึงอดีตด้านความพยายามร่วมมือในเรื่องนโยบายทางการทูตของยุโรปนั้น ในช่วงทศวรรษที่ 1950 สหภาพยุโรปได้มีความสนใจที่จะสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงร่วมกันโดยใช้กลไกเหนือชาติเข้ามาเป็นตัวบริหารจัดการ ทว่า กลไกดังกล่าวได้รับการปฏิเสธจากประเทศสมาชิกหลักคือ ฝรั่งเศสที่ ฝ่ายการเมืองภายใน (รัฐสภา) ไม่ต้องการให้นโยบายด้านความมั่นคงไปอยู่ในอำนาจการตัดสินใจในระดับเหนือชาติ ดังนั้นความพยายามที่จะใช้ระบบความร่วมมือแบบเหนือชาติจึงล้มเลิกไป จนกระทั่งในช่วงต้นทศวรรษที่ 1970 สิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่เข้าสู่ช่วงความผ่อนคลายจากแรงตึงเครียดของสงครามเย็นได้ส่งผลให้รัฐสมาชิกส่งเสริมให้เกิดกลไก “ความร่วมมือทางการเมืองในระดับภูมิภาค” (European Political Cooperation) โดยที่มีข้อแม้ว่าการ

การมีนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม :
กรณีศึกษานโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

ตัดสินใจนั้นจะเป็นไปโดยฉันทามติ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการตัดสินใจใด ๆ กระทบ
ต่อผลประโยชน์ของรัฐสมาชิกอื่น

ในเวลาต่อมา ความร่วมมือดังกล่าวได้ก่อร่างสร้างตัวจนกระทั่งได้รับการสถาปนาเป็น “นโยบายระหว่างประเทศและความมั่นคงร่วม” (CFSP) ในสนธิสัญญา มาสทริชต์ ปี ค.ศ. 1993 (Maastricht Treaty 1993) และได้รับการเพิ่มพูนศักยภาพโดยการแต่งตั้งให้มี “ผู้แทนทางการทูตของนโยบายระหว่างประเทศและความมั่นคงร่วม (High Representative for CFSP)” หรือ ที่รู้จักกันดีจากการแสดงบทบาทของนาย ฮาเวียร์ โซลานา (Javier Solana) ตลอดช่วงเวลาสิบปี นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1999 จนกระทั่งปี ค.ศ. 2009 ทั้งนี้ตำแหน่งดังกล่าวได้เกิดมาจากสนธิสัญญาอัมสเตอร์ดัมในปี ค.ศ. 1999 (Amsterdam Treaty 1999) ทว่าการตัดสินใจใดๆภายใต้กรอบ “นโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วม” ยังคงต้องอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐสมาชิกอยู่ กล่าวคือ การใช้ฉันทามติ ยังคงเป็นกุญแจสำคัญของการตัดสินใจ

ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2001 และ ค.ศ. 2007 ได้มีสามเหตุการณ์สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ร่วมของกลุ่มประเทศสมาชิกในการที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านนโยบายต่างประเทศร่วมของอียู เหตุการณ์แรกนั้นเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2001 กับคำประกาศของอียูที่เมืองลาเค่นประเทศเบลเยียม (Laeken Declaration 2001) อียูได้ประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันในการที่จะทำให้อียูมีศักยภาพในการบริหารวิกฤตการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นจากระบบโลกาภิวัตน์ อาทิ ภัยก่อการร้าย ภัยจากอาชญากรรมข้ามชาติ การช่วยเหลือวิกฤติด้านสาธารณสุข ฯลฯ (Crisis management) เหตุการณ์ที่สองคือการที่กลุ่มประเทศสมาชิกนั้นได้ตกลงที่จะรับ “แผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงร่วมกัน” (European Security Strategy 2003) เป็นธงนำในการดำเนินนโยบายรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ ในเวลาต่อมา สนธิสัญญากรุงลิสบอน (Lisbon treaty 2007) ได้เพิ่มพูนความแข็งแกร่งทางสถาบันให้แก่กรอบนโยบายต่างประเทศของอียู สนธิสัญญาดังกล่าวได้เพิ่มความเข้มแข็งให้แก่การมีความคิดริเริ่มเชิงนโยบายให้แก่ตัวแทนการทูตของ “นโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วม”

(CFSP) ในขณะเดียวกัน ได้มีการก่อตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่คล้ายๆกับ “กระทรวงการต่างประเทศของสหภาพยุโรป” ขึ้น (European External Action Service) ซึ่งจะส่งผลให้หน้าตาของการต่างประเทศอียูนันก้าวไปสู่ความแข็งแกร่งมากขึ้น ถึงแม้ภาพความร่วมมือด้านการต่างประเทศจะมีแนวโน้มที่จะก้าวไปอีกขั้นหนึ่ง กระบวนการการตัดสินใจของประเทศสมาชิกก็ยังคงยึดมั่นในหลักฉันทามติอยู่เช่นเคย

แนวคิด “กระแสความร่วมมือระดับรัฐบาล” (Intergovernmentalism) และ “กระแสความร่วมมือเหนือชาติ” (Supranationalism) กับสหภาพยุโรป

เมื่อมองถึงหลักการ “กรอบความร่วมมือระหว่างรัฐบาล” (Intergovernmentalism) กับ “กรอบความร่วมมือระดับเหนือชาติ” (Supranationalism) ในเวทีระหว่างประเทศแล้วนั้น “กรอบความร่วมมือระหว่างรัฐบาล” ดูจะเป็นที่นิยมในการนำมาปรับใช้กับกระบวนการตัดสินใจมากกว่า “กรอบความร่วมมือเหนือชาติ” ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าสถาบันที่สามารถจัดในกลุ่มสถาบันเหนือชาตินั้นไม่มีเลย หากมองดีๆ สถาบันอย่าง กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund) และ องค์การการค้าโลก (World Trade Organization) ต่างก็มีอำนาจในการควบคุมความประพฤติของกลุ่มรัฐสมาชิก หากแต่ว่าขอบข่ายอำนาจเหนือรัฐของสถาบันข้างต้นนี้อาจไม่เป็นที่ยอมรับโดยรัฐสมาชิกเสมอไป สองปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นคือ ความไม่โปร่งใสของสถาบันเหล่านั้นและการที่สถาบันเหล่านั้นไม่สามารถรองรับความต้องการของรัฐได้เสมอไป ส่งผลให้ความแข็งแกร่งของการใช้กรอบความร่วมมือเหนือรัฐนั้นอ่อนแอลง เมื่อเทียบกับกรอบความร่วมมือเหนือรัฐแล้ว กรอบความร่วมมือระดับรัฐบาลนั้น จะตอบสนองความต้องการของรัฐได้มากกว่า³

³ Woods, Ngaire. “Global governance and the role of institutions”, p 29, See Held, David and McGrew, Anthony. “Governing Globalization: Power, Authority and Global Governance”, Polity Press, 2002.

การมีนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม :
กรณีศึกษานโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

เมื่อมองมาถึงองค์การภูมิภาคอย่างสหภาพยุโรปเป็นองค์การที่มีความซับซ้อนอยู่สูงและต้องใช้องค์ประกอบหลายอย่างในด้านนโยบายการตัดสินใจ กล่าวคือการรวมตัวระดับภูมิภาคทำให้อียูต้องมีกลไกการบริหารที่สอดคล้องกับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ของกลุ่มประเทศสมาชิก รวมไปถึงการเชื่อมประสานการทำงานระหว่างองค์กรต่างของภาครัฐเข้าด้วยกัน ประเด็นดังกล่าวจึงส่งผลให้อียูมีทั้งภาพของความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและการใช้ระบบการตัดสินใจแบบเหนือชาติ

เมื่อมองมาสู่นโยบายต่างประเทศของอียู ระบบการตัดสินใจแบบเหนือชาติที่มอบอำนาจให้สถาบันของอียูนั้นจะสังเกตได้จากนโยบายการค้า การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ทว่านโยบายดังกล่าวก็ยังไม่ได้อยู่นอกสายตาของรัฐโดยสิ้นเชิง กล่าวคือเมื่อมีประเด็นการเจรจาหรือการให้ความช่วยเหลืออยู่เหนือขอบเขตอำนาจที่รัฐได้หยิบบั่นให้แก่สถาบันของอียู สถาบันของอียูที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจจะต้องหันมาปรึกษารัฐสมาชิกก่อนการตัดสินใจใดๆเสมอ และเมื่อมองมาถึงการตัดสินใจในด้าน “นโยบายต่างประเทศและความมั่นคงร่วม” (CFSP) การตัดสินใจโดยใช้ฉันทมติยังคงเป็นกลไกหลักที่ได้รับการใช้อย่างต่อเนื่อง สิ่งที่น่าสังเกตในที่นี้คือการที่ “กระแสความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล” ได้มีการปรับเปลี่ยนระเบียบวิธีคิดและได้รับการปรับใช้กับการสร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคในเชิงลึกดังจะเห็นได้จากการปรับท่าทีเพื่อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงกระแสโลกาภิวัตน์นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 เป็นต้นมา กลไกการตัดสินใจแบบฉันทมติอันเป็นหัวใจสำคัญของ “กระแสความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล” ได้เป็นกุญแจสำคัญของการประสานท่าทีกลุ่มประเทศสมาชิกอียูในการเจรจากับอิหร่าน

การประสานท่าทีของกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปเพื่อตอบรับกับท่าทีของอิหร่านกรณีวิกฤตการณ์นิวเคลียร์

ก่อนหน้าการปฏิวัติอิหร่านในปี ค.ศ. 1979 หลายประเทศในอียูไม่ว่าจะเป็น เยอรมนี ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ ต่างก็เคยให้ความช่วยเหลืออิหร่านในการ

พัฒนาศักยภาพนิวเคลียร์เพื่อนำไปใช้สอยในด้านพลังงาน ทว่านับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1979 เป็นต้นมาได้มีปัจจัยสามปัจจัยที่ส่งผลให้อียูต้องปรับเปลี่ยนท่าทีของตนที่มีต่อการพัฒนาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ของอิหร่าน สามปัจจัยดังกล่าวได้แก่ ท่าทีที่ไม่ชัดเจนของอิหร่านในการเปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนานิวเคลียร์ต่อเวทีนานาชาติ การพัฒนาศักยภาพด้านซีปนาวุธป้องกันตนเองของอิหร่านที่กระทบต่อความมั่นคงภูมิภาค และการที่อิหร่านมีสายสัมพันธ์กับกลุ่มมุสลิมหัวรุนแรงในตะวันออกกลาง

ปัจจัยข้างต้นส่งผลให้กลุ่มประเทศอียูมีความจำเป็นที่จะต้องตอบรับความสั่นคลอนทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เนื่องมาจากความไม่แน่นอนด้านการพัฒนาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ของอิหร่านนั้นอาจนำไปสู่การรั่วไหลของข้อมูลสู่กลุ่มก่อการร้ายที่สามารถใช้องค์ความรู้ดังกล่าวสร้างความรุนแรงในยุโรปได้⁴ นอกเหนือไปจากนี้อิหร่านเองถือเป็นผู้ผลิตก๊าซธรรมชาติอันดับสองของโลก รวมไปถึงผู้ส่งออกด้านพลังงานน้ำมันรายใหญ่ในตะวันออกกลาง⁵ ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้อียูต้องให้ความสำคัญต่อตลาดพลังงานของอิหร่าน เนื่องจากในปัจจุบันอียูพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันจากรัสเซียเป็นจำนวนมาก⁶ การที่อิหร่านสามารถเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้อียูได้นั้นย่อมหมายความว่าปัญหาวิกฤตการณ์นิวเคลียร์อิหร่านต้องสงบลงก่อน เหตุผลประการสุดท้ายนั้นคือเรื่องของผลกระทบต่อด้านการค้า ซึ่งประเทศสำคัญอย่างเยอรมนี เคยส่งออกชิ้นส่วนรถยนต์ ผลิตภัณฑ์ทาง

⁴ European Security Strategy, "A secure Europe in a better world", Council of the European Union, 12 December 2003. European Union official website. "European Security Strategy 2003", 23 October 2010 (Online), Source <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/78367.pdf>

⁵ Rilvin, Paul. "Iran's energy vulnerability", the Middle East Review of International Affairs (MERIA), 7 September 2011 (Online), Source <http://meria.idc.ac.il/journal/2006/issue4/jv10no4a7.html>

⁶ European Commission, "Energy production and imports", Eurostat, 22 June 2011 (online), source http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Energy_production_and_imports

การมีนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลล้มพันธมิตรนิยม :
กรณีศึกษาขบวนการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

เคมีและเหล็กไปอิหร่านเป็นจำนวนมาก กล่าวคือในปีค.ศ. 2006 มูลค่าการส่งออกของสินค้าดังกล่าวอยู่ที่ 4.11 พันล้านยูโร ในปี ค.ศ. 2007 มูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 3.6 พันล้านยูโร และ ในปี ค.ศ. 2008 มูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 3.9 พันล้านยูโร⁷

เมื่อมองมาถึงด้านนโยบายการตัดสินใจ ความรู้สึกถึงภัยด้านความมั่นคง อันเกิดมาจากการไม่เปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนานิวเคลียร์ของอิหร่าน ส่งผลให้กลุ่มประเทศสมาชิกได้มีการรวมตัวกันและร่วมมือกันแก้ไขปัญหาโดยฉันทามติ ในปี ค.ศ. 2003 กลุ่มประเทศสหภาพยุโรปได้ร่วมมือกันร่าง “ยุทธศาสตร์การต่อต้านการแพร่กระจายอาวุธร้ายแรง” ขึ้น (EU’s strategy against the proliferation of Weapons of Mass Destruction) กลไกดังกล่าวได้ระบุถึงบทบาทที่สหภาพยุโรปจะเข้ามาจัดการปัญหา รวมไปถึงมาตรการการจัดการปัญหาซึ่งมุ่งเน้นไปในทางวิธีการเจรจาทางการทูตเป็นสำคัญ แต่ก็ไม่ได้ละเลยการใช้การทูตข่มขู่ (Coercive Diplomacy) ซึ่งกล่าวถึงการคว่ำบาตร รวมไปถึงการใช้กำลังทางทหารอันเป็นวิธีการสุดท้าย ดังได้ระบุไว้ในมาตรา 7 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ⁸ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้ส่งเสริมให้อียูดำเนินนโยบาย ทางการทูตและลงโทษอิหร่านด้วยการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจตามความสมควรตลอดการเจรจันับตั้งแต่ปีค.ศ. 2003 เป็นต้นมา

การที่กลุ่มประเทศสมาชิกของอียูสามารถก้าวมาถึงการสร้างบรรทัดฐานระดับภูมิภาคในการแก้ไขปัญหาภัยความมั่นคงร่วมกันนั้น มีผลมาจาก “นโยบายการต่างประเทศและความมั่นคงร่วมของสหภาพยุโรป” (CFSP) นั้นมุ่งเน้นการใช้ฉันทามติเป็นหลักปฏิบัติที่สำคัญ หลักฉันทามติอันเป็นส่วนหนึ่งของการ

⁷ Germany Federal Foreign Office, “Bilateral relation with Iran”, 25 April 2011 (Online) Source http://www.auswaertiges-amt.de/EN/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/01-Nodes/Iran_node.html

⁸ The Council of the European Union. “EU Strategy against proliferation of weapons of mass destruction”, 8 September 2011 (Online), Source <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/03/st15/st15708.en03.pdf>

ตัดสินใจภายใต้ “กระแสความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล” (Intergovernmentalism) นั้นส่งผลดีโดยทั่วไปแก่รัฐสมาชิกในแง่ที่ว่า ทุกประเทศสามารถอ้างอิงความชอบธรรมจากนโยบายดังกล่าวในเวทีระหว่างประเทศได้เนื่องจากทุกประเทศสมาชิกมีความเห็นไปในทางเดียวกัน ในขณะที่เดียวกันความเป็นเอกภาพตรงจุดนี้ทำให้เกิดอำนาจการต่อรองทางการทูตของอียูที่มีต่ออิหร่าน ทั้งนี้เนื่องมาจากการไม่แตกคอกองประเทศสมาชิกทำให้อียูมีสถานะทางเศรษฐกิจและทางการเมืองที่สามารถกดดันอิหร่านให้เข้าสู่เวทีเจรจาได้อย่างเพียงพอ สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือการที่ประเทศสมาชิกไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ไม่ต้องเกรงว่าจะเสียผลประโยชน์จากการรวมตัว ระบบการตัดสินใจแบบฉันทามติรวมถึงความร่วมมือทางสถาบันได้ทำให้เกิดการเคารพในสิทธิของแต่ละฝ่ายและการอยู่ร่วมชบวบอย่างไม่แตกแถวของรัฐสมาชิก ทั้งนี้การไม่แตกแถวนั้นเกิดมาจากการที่รัฐสมาชิกไม่จำเป็นต้องทุ่มทุนมหาศาลในการเจรจากับอิหร่านด้วยตนเอง ซึ่งผลนั้นอาจต่างไปจากการเจรจาโดยใช้อียูเป็นสื่อกลาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอำนาจทางการต่อรองของประเทศนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านอำนาจทางรูปธรรม หรือนามธรรม

สิ่งที่กล่าวมาในข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่าความเป็นเอกภาพได้เกิดขึ้นภายใต้การตัดสินใจด้วยกรอบความสัมพันธ์ระดับรัฐบาลซึ่งยังไม่ได้ก้าวไปสู่ระบบเหนือชาติ อย่างไรก็ตามการมีบทบาทในเชิงรุกของสหภาพยุโรปในครั้งนี้ย่อมต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกอื่นๆดังจะได้อธิบายในช่วงต่อไป

ปัจจัยส่งเสริมให้เกิดนโยบายเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

นับตั้งแต่วิกฤตการณ์นิวเคลียร์อิหร่านเกิดขึ้น อียูโดยการนำของสามประเทศ ได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมนี และ อังกฤษ ได้ทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำในการเจรจากับอิหร่าน และสามารถนำอิหร่านเข้ามาสู่ช่องทางทางการทูตได้ในที่สุด ในช่วงการเจรจານับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2003 จนกระทั่งปี ค.ศ. 2008 แม้ว่าประชาคมระหว่างประเทศจะประสบปัญหาเกี่ยวกับการที่จะทำให้อิหร่านยอมเปิดเผยข้อมูลด้านการพัฒนาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ ทว่า อียู ก็ไม่ได้ลดละความพยายามที่จะ

การมีนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม :
กรณีศึกษา นโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

ดำเนินการเจรจาอย่างต่อเนื่อง และด้วยท่าทีที่แข็งขันตลอดช่วงเวลาการเจรจ
นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2003 ถึง 2006

ในเหตุการณ์ดังกล่าวกลุ่มประเทศสมาชิกทั้งหมดของอียู ได้ส่ง “ผู้แทน
ทางการทูตของอียู” (นาย ฮาเวียร์ โซลานา) เป็นสื่อกลางที่จะเจรจากับผู้นำระดับ
สูงของอิหร่าน ในช่วงการเจรจา อียูก็ได้มีการใช้นโยบายทางการทูตที่เป็นทั้ง
ไม้อ่อนและไม้แข็งต่ออิหร่าน กล่าวคือ การเสนอให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ
รวมไปถึงด้านการพัฒนาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ ต่ออิหร่าน แต่ในขณะเดียวกัน
หากอิหร่านไม่ยอมปฏิบัติตาม อียู ก็มีการเตรียมมาตรการลงโทษทางเศรษฐกิจ
ไว้เช่นกัน การดำเนินการเจรจาตลอดช่วงเวลาหกปีนั้น กลุ่มสมาชิกอียูได้แสดง
ภาพของการมีนโยบายร่วมกันภายใต้การตัดสินใจแบบฉันทามติตลอด ทั้งนี้
จะสังเกตได้จากมาตรการคว่ำบาตรที่อียู ประกาศทั้งสิ้นครั้งนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007
ปี ค.ศ. 2008

จากข้างต้นจะสังเกตได้ว่าอียูมีความกระตือรือร้นในการเจรจากับอิหร่าน
ตั้งแต่ปัญหามีการก่อตัวขึ้น ปัจจัยประการแรกที่ทำให้อียูสามารถมีนโยบาย
เชิงรุกได้ก็คงจะเป็นการที่อียูได้รับบทเรียนจากการที่ประเทศสมาชิกยุโรป
ถูกแบ่งแย่งเป็นสองฝ่ายช่วงสงครามอิรัก อันเนื่องมาจากจุดยืนทางการเมือง
ระหว่างประเทศที่แตกต่างกัน แม้ว่ากลุ่มประเทศสมาชิกล้วนมองความท้าทาย
ที่เกิดจากการแพร่กระจายของอาวุธร้ายแรงว่า มีผลต่อเสถียรภาพของภูมิภาค
ร่วมกัน ทว่าสถานการณ์ในช่วงสงครามอิรักนั้นได้สร้างสองกระแสความคิดใน
กลุ่มประเทศสมาชิก ข้างหนึ่งนั้นนำโดย ฝรั่งเศสและ เยอรมนี มีความคิดว่า
ควรให้องค์การปรมาณูสากลเข้าไปตรวจสอบก่อน โดยฝ่ายนี้พยายามที่จะ
หลีกเลี่ยงการใช้กำลังทหารเข้าไปคลี่คลายความตึงเครียดที่เกิดขึ้น อีกข้างหนึ่ง
นั้นนำโดย อังกฤษ ซึ่งมีนโยบายสนับสนุนสหรัฐอเมริกาในการใช้กำลังทหารเข้าไป
คลี่คลายปัญหา ผลที่เกิดขึ้นคือการที่อียูไม่สามารถกำหนดท่าทีร่วมกันในเรื่อง
ดังกล่าวได้ ทำให้ภาพลักษณ์ของอียูในการเป็นผู้นำในเวทีระหว่างประเทศนั้น
ลดน้อยถอยลงไป แต่ในช่วงเวลาเดียวกัน ท่าทีของรัฐบาลอิหร่านที่ทำให้กลุ่ม
ประเทศยุโรปต่างไม่แน่ใจในเจตนาการพัฒนานิวเคลียร์นั้น จับมือกันเพื่อที่จะ

แก้ไขปัญหาความท้าทายดังกล่าวร่วมกัน

เมื่อมองไปถึงเจตนาการส่งสัญญาณของอิหร่านนั้น สามารถเข้าใจได้ว่า อิหร่านเองก็มีความไม่ไว้วางใจกลุ่มมหาอำนาจตะวันตกอยู่ในเวลาเดียวกัน เหตุผลหนึ่งนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากสงคราม อิรัก- อิหร่าน ระหว่างปี ค.ศ. 1980 และ 1988 ที่กลุ่มมหาอำนาจตะวันตกหันไปให้ความช่วยเหลือแก่อิรัก ทั้งๆที่ อิรักเป็น ฝ่ายเปิดฉากโจมตีอิหร่านก่อน การโดดเดี่ยวอิหร่านของกลุ่มมหาอำนาจตะวันตก ประกอบกับ การรุกรานอัฟกานิสถานในปี ค.ศ. 2001 และการรุกรานอิรักด้วยกำลังทหาร ของสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. 2003 ยิ่งส่งผลให้อิหร่านมีความไม่ไว้วางใจต่อท่าที ฝ่ายตะวันตกมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากอิหร่านมีความรู้สึกที่ถูกโอบล้อมโดย กำลังของสหรัฐอเมริกามากยิ่งขึ้น ประเด็นดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการนโยบาย ต่างประเทศในเชิงการสร้างความปลอดภัยแคลงโดยการให้ข้อมูลต่อประชาคม ระหว่างประเทศไม่หมด เพื่อให้อิหร่านมีอำนาจในการต่อรองกับมหาอำนาจ ตะวันตกมากยิ่งขึ้น

ประการต่อมาคือการที่อิหร่านมีพรรคชนะด้านบวกด้อยอยู่ในฐานะประเทศ ตะวันตกมากกว่าสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่อิหร่านดำเนินนโยบายทาง การทูตต่ออิหร่านมาโดยตลอดส่งผลให้เกิดสภาวะความรู้สึกการให้ความเคารพ ต่อกัน⁹ ทั้งนี้มาจากการที่รัฐมนตรีต่างประเทศของฝรั่งเศส อังกฤษ และ เยอรมนี ไม่ลังเลที่จะเข้าไปคุยกับอิหร่านตั้งแต่แรก รวมไปถึงการที่อิหร่านเองก็ไม่ได้บีบบังคับ อิหร่านให้ยกเลิกโครงการพัฒนาศักยภาพทางเทคโนโลยีนิวเคลียร์ เพียงแต่เรียกร้องให้อิหร่าน พักการพัฒนาไว้ชั่วคราว แต่ก็ปล่อยให้ไปตามความสมัครใจใน การพักการพัฒนาเชิงนิวเคลียร์ชั่วคราวของอิหร่าน (Voluntary suspension) ส่งผลให้อิหร่านไม่รู้สึกกดดันกับมาตรการของอียูมาก อีกแง่หนึ่งคือการที่อิหร่าน เห็นความสำคัญของอียูในด้านของตลาดการส่งออกสำหรับอิหร่าน และการที่อียู สามารถตอบสนองความต้องการด้านเทคโนโลยีของอิหร่านได้ ทั้งหมดนี้ทำให้

⁹ ArfazadehRoudsari, Sahar. "Talking away the crisis? The E3/EU-Iran negotiations on nuclear issues", Department of EU International Relations and Diplomacy Studies, College of Europe, 2007, p 18.

การเมืองนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม :
กรณีศึกษานโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

อิหร่านมีท่าทีในแง่บวกต่ออียูมากกว่าสหรัฐอเมริกา

ประการสุดท้าย คือการที่กลุ่มประเทศสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น สหรัฐอเมริกา จีน หรือแม้แตร์เซีย ไม่ได้มีการแสดงตัวที่จะจัดการปัญหาดังกล่าวแต่แรกเริ่ม ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อจำกัดด้านความสัมพันธ์ที่ประเทศเหล่านี้มีกับอิหร่าน

ตารางแสดงท่าทีของตัวแสดงสำคัญ

ประเทศ	ท่าที/ รายประเทศ	เหตุผลของนโยบาย	ท่าทีร่วมกันของ ประชาคมระหว่าง ประเทศ
สหรัฐอเมริกา	ท่าทีแข็งกร้าว ไม่พร้อม เจรจาโดยตรง สนับสนุนการ ใช้นโยบาย การคว่ำบาตร และมติคณะ มนตรีความ มั่นคงแห่ง สหประชาชาติ	- เหตุการณ์จับตัว ประกันนักการทูต อเมริกัน ปี ค.ศ. 1979 - การเปลี่ยนแปลง ระบบอบการปกครอง มาเป็นสาธารณรัฐ อิสลาม ส่งผลให้ สหรัฐฯ เกรงการแพร่ กระจายของการ เปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในภูมิภาค (ส่งผลต่อ กลุ่มประเทศพันธมิตร ในตะวันออกกลาง ของสหรัฐฯ)	หนุนาการเจรจา ของอียูและมติ คณะมนตรีความ มั่นคงแห่ง สหประชาชาติ

<p>จีน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - วางเฉย ไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศใดประเทศหนึ่ง - ไม่ขัดแย้งต่อมติคณะมนตรีมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - จีนต้องการอิหร่านเป็นตลาดด้านพลังงานของจีน - อิหร่านสามารถเป็นทางผ่านไปสู่อ่าวเปอร์เซียได้ - จีนมีการลงทุนในด้านเทคโนโลยีนิวเคลียร์ (โรงไฟฟ้าในอิหร่าน) - โครงการแพร่กระจายของแนวคิดการเปลี่ยนแปลงจากอิหร่านที่จะแพร่ไปกลุ่มชนชาวจีนมุสลิมในมณฑลซินเจียง จึงไม่ยอมขัดแย้งกับอิหร่าน 	<p>ทฤษฎีการเจรจาของอียูและมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ</p>
<p>รัสเซีย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - วางเฉย - ไม่ขัดแย้งต่อมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - รัสเซียมีการลงทุนเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในอิหร่าน - โครงการแพร่กระจายเรื่องของการลุกฮือของชาวมุสลิมในพื้นที่ทางใต้ของรัสเซียเอง จึงไม่ยอมขัดแย้งกับอิหร่าน 	<p>ทฤษฎีการเจรจาของอียูและมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ</p>

การมีนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม :
กรณีศึกษาในนโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

สหภาพยุโรป	<ul style="list-style-type: none"> - พร้อมเข้าเจรจา - สนับสนุนมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ - เน้นการใช้การทูตข่มขู่ (การเพิ่มแรงกดดัน) - ไม่สนับสนุนการใช้กำลัง 	<ul style="list-style-type: none"> - เกรงภัยคุกคามด้านนิวเคลียร์จากอิหร่าน - พยายามเปิดตลาดพลังงานสู่อิหร่าน รวมไปถึงการส่งออกสินค้าอียูและการลงทุนของอียูในอิหร่าน 	<p>ต้องการเพิ่มพูนบทบาทตัวเองในเวทีระหว่างประเทศและหนุนมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ</p>
------------	---	---	---

การที่ประเทศอื่น ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา รัสเซีย จีน มีข้อจำกัดทางด้านนโยบายเชิงรุกด้วยเหตุผลที่กล่าวมาในตารางข้างต้น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้สหภาพยุโรปได้ใช้โอกาสดังกล่าวแสดงบทบาทด้านการเป็นผู้นำในการเจรจากับอิหร่าน ในขณะเดียวกัน การกำหนดนโยบายและท่าทีภายในของสหภาพยุโรปก็ยังคงใช้ระบบฉันทามติในการสร้างจุดยืนร่วมกันในเวทีระหว่างประเทศ

โดยสรุปแล้ว สหภาพยุโรปแสดงบทบาทของตนเองในเวทีระหว่างประเทศในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น “นโยบายความร่วมมือด้านการค้า” (Common Commercial Policy) “นโยบายด้านการพัฒนาและการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยชน” (Development and Humanitarian Aid Policy) “นโยบายร่วมกันด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ” (Common Foreign and Security Policy) “นโยบายด้านความมั่นคงและการป้องกัน” (European Security and Defence Policy) เมื่อมองมาที่ “นโยบายด้านความมั่นคงและต่างประเทศร่วมกัน” (CFSP) ของสหภาพยุโรป นโยบายนี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งจากวงวิชาการและภาคประชาสังคมอย่างมาก หลายฝ่าย

มองว่าการตัดสินใจโดยใช้ระบบออกเสียงแบบฉันทามตินั้นไม่สามารถทำให้เกิดความร่วมมือในระดับเหนือชาติได้ ทั้งนี้ประเด็นสำคัญที่ไม่สามารถปฏิเสธได้คือการที่นโยบายต่างประเทศมีความเชื่อมโยงกับอำนาจอธิปไตยของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศอยู่มาก อย่างไรก็ตาม “นโยบายความมั่นคงและต่างประเทศร่วม” ของสหภาพยุโรปนั้นเปรียบเสมือนพื้นที่ความร่วมมือที่กลุ่มประเทศสมาชิกมีสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมหรือปฏิเสธการร่วมมือในนโยบายนั้น ๆ ของสหภาพยุโรป

ในอดีตที่ผ่านมา ความพยายามที่จะสร้างความร่วมมือโดยอาศัย “กระแสความร่วมมือแบบเหนือชาติ” ในด้านการต่างประเทศนั้นไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้จะเห็นได้จากความพยายามที่จะสร้างประชาคมความมั่นคงยุโรป (European Defence Community) ที่ล้มเหลวในปี ค.ศ. 1954 อย่างไรก็ตามความร่วมมือด้านการต่างประเทศก็ไม่ได้ถูกทิ้งร้าง ทว่าความร่วมมือดังกล่าวดำเนินมาเรื่อย ๆ ภายใต้อาณัติ “กระแสความร่วมมือระหว่างรัฐบาล” (Intergovernmentalism) นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 จนกระทั่งการมีผลบังคับใช้ของสนธิสัญญากรุงลิสบอนในปี ค.ศ. 2009 เป็นที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าความร่วมมือด้านการต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นในสหภาพยุโรปหรือในองค์การระหว่างประเทศนั้นส่วนใหญ่อาศัยกลไกความร่วมมือแบบ “กระแสความร่วมมือระหว่างรัฐบาล” เกือบทั้งสิ้น อำนาจเหนือรัฐที่สหภาพยุโรป หรือองค์การระหว่างประเทศ อาทิ องค์การการค้าโลก มีเหนือประเทศสมาชิกนั้นยังไม่สามารถตีความได้ว่าเป็นอำนาจที่องค์การเหล่านั้นมีเหนือรัฐชาติได้อย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ กระแสความร่วมมือระหว่างรัฐบาลยังคงเป็นกลไกความร่วมมือที่สำคัญในเวทีระหว่างประเทศอย่างมาก สหภาพยุโรป ในฐานะองค์การระหว่างประเทศระดับภูมิภาค อาศัยทั้งกลไกเหนือชาติ และระบบฉันทามติในการขับเคลื่อนนโยบายต่างประเทศของตน อย่างไรก็ตาม “กระแสความความร่วมมือระหว่างรัฐบาล” ที่อาศัยระบบฉันทามติในการตัดสินใจนั้นยังคงได้รับการใช้จากประเทศสมาชิกอยู่มาก

ในกรณีการเจรจาระหว่างอียูกับอิหร่านนั้นถือได้ว่าเป็นกรณีศึกษาหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นว่า “กระแสความร่วมมือระหว่างรัฐบาล” สามารถทำให้สหภาพ

การมีนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม :
กรณีศึกษานโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

ยุโรปมีความร่วมมือด้านการต่างประเทศ และสามารถแสดงบทบาทเชิงรุก
ทางการทูตในเวทีระหว่างประเทศได้ ทั้งนี้ความไม่ชัดเจนด้านท่าทีในการพัฒนา
นิวเคลียร์ของอิหร่านนั้นทำให้สหภาพยุโรปต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
อย่างเร่งด่วน ท่าทีทางการเมืองที่ไม่แน่นอนของอิหร่านส่งผลให้การพัฒนา
ศักยภาพนิวเคลียร์ถูกมองเป็นภัยด้านความมั่นคงต่อภูมิภาคในเชิงที่ข้อมูล
สามารถรั่วไหลไปสู่มือกลุ่มผู้ก่อการร้ายหัวรุนแรง อีกประการหนึ่งคือการที่จะ
เห็นอิหร่านก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจนิวเคลียร์ใหม่ของภูมิภาคย่อมทำให้
ดุลอำนาจทางการเมืองระหว่างประเทศเปลี่ยนไป ประเทศมหาอำนาจนิวเคลียร์
ยุโรปไม่ว่าจะเป็น สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส หรือเยอรมนี ย่อมไม่ต้องการที่จะ
เห็นการตัวแสดงใหม่เข้ามาบีบบังคับขัดแย้งตนเองในเวทีระหว่างประเทศได้
ส่วนการที่ประเทศอื่นออกมาเคลื่อนไหวด้วยนั้นเหตุผลส่วนหนึ่งคงหนีไม่พ้น
การที่อิหร่านมีศักยภาพในการเป็นตลาดด้านพลังงานสำคัญของสหภาพยุโรปนอก
เหนือไปจากรัสเซียที่สหภาพยุโรปมีการพึ่งพาการนำเข้าพลังงานก๊าซธรรมชาติ
จากรัสเซียอยู่มาก

กลไกฉันทามติของ “นโยบายความมั่นคงและการต่างประเทศร่วม” ของ
สหภาพยุโรปได้ทำให้กลุ่มประเทศสมาชิกสามารถสร้างความชอบธรรมใน
การดำเนินการเจรจากับอิหร่านและออกมาตรการลงโทษต่ออิหร่านได้ หากมอง
อีกทางหนึ่งเมื่อกลุ่มประเทศสมาชิกทั้งหมดมีความเห็นพ้องโดยไม่มีสมาชิกใด
ขัดข้อง ทำให้สหภาพยุโรปสามารถสร้างอำนาจต่อรองในการเจรจากับอิหร่านได้
กล่าวคืออิหร่านพึ่งพาการส่งออกและความช่วยเหลือจากสหภาพยุโรปอย่างมาก
การที่สหภาพยุโรปออกมาเคลื่อนไหวย่อมมีน้ำหนักพอที่จะทำให้สามารถเปิด
การเจรจาเพื่อหาทางออกของปัญหาได้

นโยบายเชิงรุกของสหภาพยุโรปในการเจรจากับอิหร่านนั้นเกิดขึ้นมาได้
อย่างรวดเร็วทั้งนี้เนื่องมาจากการที่กลุ่มประเทศสมาชิกตระหนักถึงความเร่งรัด
ในการแก้ไขปัญหา ในกรณีนี้ “กระแสความร่วมมือระหว่างรัฐบาล” ไม่ได้เป็น
อุปสรรคใดต่อการร่วมมือของกลุ่มประเทศสมาชิกแต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้น

สหภาพยุโรปยังสามารถเปิดการเจรจากับอิหร่านโดยสามารถยื่นข้อเสนอในการให้ความช่วยเหลือหรือแม้การใช้มาตรการลงโทษอิหร่านที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 เป็นต้นมา ถึงแม้ว่าอิหร่านเองจะยังคงดำเนินการพัฒนาศักยภาพนิวเคลียร์ของตนเองอยู่เรื่อยมาและมีท่าทีค่อนข้างเพิกเฉยต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านศักยภาพนิวเคลียร์ต่อนานาประชาชาติ นโยบายการทูตเชิงรุกของสหภาพยุโรปก็ได้ทำให้อิหร่านยังคงอยู่ในสายตาของประชาคมระหว่างประเทศโดยไม่ได้ขาดการติดต่อจากกัน

เมื่อมองมาถึง “กระแสความร่วมมือระหว่างรัฐบาล” นอกเหนือไปจาก ความชอบธรรมที่เกิดขึ้นในการเจรจากับอิหร่าน สิ่งที่จะลืมไม่ได้คือการที่ ผลประโยชน์แห่งชาติของแต่ละประเทศสมาชิกนั้นได้รับการเคารพและไม่มีใคร เสียเปรียบ ระบบฉันทมติที่ใช้กันมีความสอดคล้องกับลักษณะนโยบายต่างประเทศร่วมกันของสหภาพยุโรปในแง่ที่ว่า สหภาพยุโรปเองเป็นมากกว่ากลุ่มความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศทั่วไป ทว่ายังไม่ใช้รัฐชาติ ฉะนั้นการตัดสินใจใดๆ ในนามของกลุ่มประเทศสมาชิก ยังต้องกระทำโดยการให้ความเคารพต่อ อำนาจอธิปไตยในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการ หนึ่งคือความร่วมมือภายใต้ “กระแสความร่วมมือระหว่างรัฐบาล” นั้นได้ทำให้ สมาชิกไม่สามารถที่จะออกจากกลุ่มความร่วมมือได้ง่าย (Political lock-in) ทั้งนี้ หากประเทศสมาชิกใดเลือกที่จะดำเนินการเจรจากับอิหร่านโดยเอกเทศ ประเทศ นั้นย่อมต้องเสี่ยงกับการเสียดุลอำนาจทางการต่อรองในการเจรจา รวมไปถึงการ ที่จะต้องแบกรับภาระในการติดต่อทางการทูต รวมถึงการค้นหาข้อมูลข่าวสารใน การเจรจากับอิหร่านด้วยตนเองทั้งหมด จากการค้นคว้านี้นำมาสู่ประเด็นสำคัญ เอกประเด็นหนึ่งคือการจับตามองว่า การบูรณาการระดับภูมิภาคภายใต้ “กระแส ความร่วมมือระหว่างรัฐบาล” จะนำไปสู่การรวมตัวเชิงลึกของสหภาพยุโรปได้ หรือไม่

การมีนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม :
กรณีศึกษา นโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

บรรณานุกรม

- Allen, David. "Recent development in the CFSP and ESDP 1999-2009",
Lecture on EU as an International Actor (Unpublished), *Master
of Arts in European Studies, Chulalongkorn University*, 2010.
- Arbatov, Alexie. "Russia and the Iran nuclear crisis", *Carnegie Endowment
for International Peace*, May, 2006.
- Badie, Bertrand and Devin, Guillaume. "Le multilatéralisme nouvelles
formes de l'action internationale", *Edition La Découverte*, 2007.
- Barysch, Katinka, "Should Nabucco pipeline project be solved?", *Centre
for European Reform*, 2010.
- Baylis, John, Smith, Steve and Owens, Patricia. "The Globalization of
World Politics: an introduction to international relations", *Oxford
University Press*, 2008.
- Belkin, Paul. "German foreign and security policy: Trends and Tran-
satlantic Implications", *Congressional Research Service*, 2009.
- Boyer, Yves. "The European and the Challenge of Proliferation", *The
European Union: Institute for Security and Studies*, Chaillot
Paper Series, No 24, May 1996.
- Buchan, David. "Energy Policy: Sharp Challenges and Rising Ambitions",
in Wallace, Helen, Pollack A., Marck and Young R., Alasdair.
"Policy-Making in the European Union", *Oxford University Press*,
P. 357-379, 2010.
- Calabresi, Massimo. "Sleeping with the enemy: BP's deals with Iran",
More on time .com, 22 June 2011 (online), source [http://www.
time.com/time/nation/article/0,8599,1996921,00.html](http://www.time.com/time/nation/article/0,8599,1996921,00.html)
- Cameron, Fraser. "An introduction to European Foreign Policy",
Routledge:London, 2007.
- Carlsnaes, Walter, Sjurssen, Helene and White, Brian (eds). "Contemporary
European Foreign Policy", *SAGE Publisher: London*, 2004.
- CFSP Forum. "Iran: a test for coercive diplomacy", *FORNET*, Volume 2,
Issue 6, November 2004.

- Cini, Michelle and Pérez-Solórzano Borragán, Nieves. "European Union Politics", *Oxford University Press*, 2010.
- Council of the European Union. "Council conclusions on Iran's nuclear programme", *3029th Foreign Affairs Council Meeting, Brussels, 26 July 2010*.
- Declaration 24 of the Lisbon Treaty. "Declaration on the legal personality of the European Union", *Eur-Lex* 12 May 2011 (Online), source <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12007L/AFI/DCL/24:EN:HTML>
- Dodge, Tony, Luciani, Giacomo and Neugart, Felix. "The European Union and Iraq: present dilemmas and recommendations for future action", *Center for Applied Policy Research (CAP)*, June 2004.
- Duroselle, Jean-Baptiste, "Histoire des relations internationales de 1919 à 1945", *Armand Colin*, 2001.
- East West Institute. "Iran's Nuclear and Missile Potential: A joint threat assessment by US and Russian Technical experts", *East West Institute*, May 2009.
- Eurasia group. "China's overseas investments in oil and gas production", *Eurasia Group*, 2006.
- European Commission, "Energy production and imports", Eurostat, 22 June 2011 (online), source http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Energy_production_and_imports
- European Union Institute for Security Studies. "A Strategy for EU Foreign Policy", *Report Number 7*, 2010
- Eur-Lex Access to European Union Law, "Consolidated Version of Treaty on European Union and of the Treaty establishing European Community", Provisions on a Common Foreign and Security Policy, Title V Article 16, Article 11 (Online), 9 April 2011. Source <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:321E:0001:0331:EN:PDF>

การเมืองนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม : กรณีศึกษา นโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

- Euro Active EurActiv.com, "EU divided over war with Iraq": published on 23 January 2003, (Online), 9 April 2011, Source. <http://www.euractiv.com/en/security/eu-divided-war-iraq/article-115521>
- European Navigator, "The authoritative multimedia reference on the history of Europe, 24 March 2011. Source <http://www.ena.lu/>
- EU Observer. "EU Iran sanction most far-reaching ever agreed", 23 July 2010, 20 October 2010 (Online), Source www.euobserver.com
- European Security Review, "The EU Reunited? Implications of the Iraq Crisis for CFSP", International Security Information Service, Europe (ISIS Europe), Number 16, February 2003.
- European Security Strategy, "A secure Europe in a better world", *Council of the European Union*, 12 December 2003.
- European Union official website. "European Security Strategy 2003", 23 October 2010 (Online), Source <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/78367.pdf>
- George, Stephen and Bache, Ian. "Politics in the European Union", *Oxford University Press*, 2001.
- Germany Federal Foreign Office, "Bilateral relation with Iran", 25 April 2011 (Online) Source http://www.auswaertiges-amt.de/EN/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/01-Nodes/Iran_node.html
- Goldthau, Andreas. "Divided over Iraq, united over Iran. A rational choice explanation to European irrationalities", *European Political Economy Review*, No.8 (Spring 2008), p 40-67.
- Held, David and McGrew, Anthony. "Governing Globalization: Power, Authority and Global Governance", *Polity Press*, 2002.
- Hill, Christopher and Smith, Micheal. "International Relations and European Union", *Oxford University Press*, 2011.
- Hill, Christopher and Smith, Micheal. "International Relations and the European Union", *Oxford University Press*, 2005.
- Holland, Martin. "Lecture on Understanding EU Foreign Affairs, CFSP, ESDP and Development Policy" (Unpublished), *Master of Arts in European Studies, Chulalongkorn University*, January 2011.

- Hood, Frederick. "Atlantic Dreams and European realities: British Foreign Policy After Iraq", *Journal of European Integration*, 2008.
- Inbar, Efraim. "The need to block a nuclear Iran", *Middle East Review of international Affairs*, Vol 10, No 1, March 2006.
- International Crisis Group. "Dealing with Iran's nuclear programme". *ICG Middle East Report*, No 18, October 2003.
- International Crisis Group. "The Iran Nuclear Issue: the view from Beijing", *International Crisis Group Asia Briefing*, No 100, 17 February 2010.
- Interview, Jacques Delors, former President of the Commission of the European Communities (1985-1995), 16 December 2009, *European Navigator* (online), 28 March. Source <http://www.ena.lu/>
- Irano-British Quarterly Magazine. "UK/Iran trade statistics", *Irano-British Quarterly Magazine*, No 36, *Irano-British Chamber of Commerce, Industries and Mines (IBCCIM)*, 2010.
- Ishigaki, Yasuji. "Iraq War- A first major test of the CFSP of the European Union and Japan's strategic choice", p5, *Academic Society Home Village* (Online), 10 April 2011, Source http://www.soc.nii.ac.jp/eusa-japan/download/eusa_ap/paper_Yasujilshigaki.pdf
- ISIS Europe. "The impact of the Lisbon Treaty on CFSP and ESDP", *European Security review*, no. 37, March, 2003.
- Jittasevi, Kajit. "International Organizations" (Thai publication), *Winyuchon Publication House*, 2009.
- Katharina, Anna (Compiled). "Chronology on the European Diplomacy in the Conflict Over Iran's Nuclear Programme (From August 2002 until July 2007)", *Deutsche-aussenpolitik.de: your gateway to German and European Foreign Policy*, 19 October 2010 (Online), Source <http://www.deutsche-aussenpolitik.de/>
- Keukeleire, Stephan and Macnaughtan, Jennifer. "The Foreign Policy of the European Union", *Palgrave macmillan*, 2008.

การมีนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม :
กรณีศึกษา นโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

- King & Spalding Client Alert, "Multilateral Sanctions Against Iran", *International Trade & Litigation Practice Group*, 22 November 2010 (Online), Source <http://www.kslaw.com/imageserver/KSPublic/library/publication/ca092010b.pdf>
- Kircner, J. Emil. "The challenge of European Union Security Governance", *Journal of Common Market Studies*, Volume 44, Number 5, 2006.
- Koenig-Archibugi, Mathias. "Explaining government preferences for institutional change in EU Foreign and Security Policy", *International Organization* 58 (The IO Foundation), Winter 2004, p 137-174.
- Lasan, Nicoleta. "European Union's Approach towards the Iranian Nuclear Crisis: An Interest-Driven Strategy Combined with the "Appropriate" Means", *Thesis, Department of International Relations and European Studies*, Central European University: Hungary, 2007.
- Laeken Declaration 2001, European Navigator (online), 6 April 2011. Source http://www.ena.lu/laeken_declaration_future_european_union_15_december_2001-020003970.html
- Lemonde.fr. "L'Iran met en garde l'UE contre de nouvelles sanctions", 25 July 2010, 17 October 2010(Online), Source www.lemonde.fr
- Leonard, Mark. "Can EU diplomacy stop Iran's nuclear programme?", *Center for European Reform*, 2005.
- Lieber J., Robert. "The American Era Power and Strategy for the 21st Century", *Cambridge University Press*, 2006.
- Moradi, Manouchehr. "Caspian pipeline politics and Iran-EU Relations", *UNISCI Discussion Papers*, No. 10, January 2006.
- Neugart, Felix and Luciani, Giacomo. "Towards a European Strategy for Iraq", *Center for Applied Policy Research*, March 2003.
- N. Kile, Shannon (ed). "Europe and Iran perspectives on non-proliferation", *SIPRI Research Report No. 21, Stockholm International Peace Research Institute*, 2005

- NTI. "Iran's profile"; *NTI Research Library*, 12 June 2011 (Online), Source-
http://www.nti.org/e_research/profiles/Iran/Missile/index.html
- Nugent, Neill. "The government and politics of the European Union",
Palgrave Macmillan, 2006.
- Official Journal of the European Union. "Council Common Position 2007/
140/ CFSP concerning restrictive measures against Iran", *Council
of the European Union*, February 2007.
- Official Journal of the European Union. "Council Common Position 2007/
246/ CFSP amending Common Position 2007/ 140/ CFSP concern-
ing restrictive measures against Iran", *Council of the European
Union*, April 2007.
- Official Journal of the European Union. "Council Common Position 2008/
479/ CFSP amending Common Position 2007/ 140/ CFSP concern-
ing restrictive measures against Iran", *Council of the European
Union*, June 2008.
- Official Journal of the European Union. "Council Common Position 2008/
652/ CFSP amending Common Position 2007/ 140/ CFSP concern-
ing restrictive measures against Iran", *Council of the European
Union*, August 2008.
- Official Journal of the European Union. "Consolidated versions of the
Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of
the European Union", *Volume 53*, 30 March 2010.
- Official Journal of the European Union. "Consolidated version of the
Treaty on the functioning of the European Union, Part Five: Ex-
ternal action by the Union, Title III: cooperation with third coun-
tries and humanitarian aid, Chapter 3: Humanitarian Aid, Article
214", Consolidated version of the Treaty on the European Union,
Official Journal of the European Union, Volume 53, 30 March
2010.
- Official Journal of the European Union. "Title 1, Section 1 Institutional
provision on the European Parliament, Article 243", the
Consolidated version of the treaty on the functioning of the

การมีนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม :
กรณีศึกษา นโยบายการทูตเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

European Union, *Official Journal of the European Union*, Volume 53, 30 March 2010.

Official Journal of the European Union. "Title 5, General Provisions on the Union's external action and specific provisions on the Common Foreign and Security Policy, Chapter 2, Article 31, paragraph 2, subparagraph 1", Consolidated version of the treaty on the European Union, *Official Journal of the European Union*, Volume 53, 30 March 2010.

Official Journal of the European Union. "Treaty on the Function of the European Union, Part Five: external action by the Union, Title III: Cooperation with third countries and humanitarian aid, Article 209", Consolidated version of the treaty on the European Union, Official Journal of the European Union, Volume 53, 30 March 2010.

Official website of the Council of the European Union. "EU Strategy against proliferation of Weapons of Mass Destruction", 10 December 2003, p 2 (Online), 15 April 2011, Source <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/03/st15/st15708.en03.pdf>

Official website of the Council of the European Union. "Summary of remarks by Javier Solana, EU High Representative for the CFSP, at the press conference in Tehran", *Council of the European Union*, Tehran, S211/08, 14 June 2008, p 2.

Official website of the European Commission. "EU-Iran trade relation", 15 June 2011 (Online), source <http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/bilateral-relations/countries/iran/>

Official website of the World Trade Organization. "Principles of trading system", 8 June 2011 (Online), Source http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact2_e.htm

Payvand Iran News. "German-Iranian trade up 7.8 per cent", Payvand News, 21 June 2011 (online), source <http://www.payvand.com/news/08/dec/1021.html>

- Perkovich, George. "Iran says no- Now What?", *Carnegie endowment for international peace*, September.2008.
- Perthes, Volker. "The EU needs a US Input on Iran", *European Perspectives*, 2005.
- Peterson, John and Sjursen, Helen (éds). "A Common Foreign Policy for Europe? Competing visions of the CFSP", *Routledge: London*, 1998.
- Q.Bwen, Wyn and Kidd, Joanna. "The Iranian nuclear challenge", *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, Vol. 80, No. 2, March 2004, p 268-269.
- Roudsari Arfazadez, Sahar. "Talking away the crisis? The E3/EU-Iran negotiations on nuclear issues, *EU Diplomacy Papers (College of Europe)*, 2007.
- Rittberger, Volker and Zangl, Bernard. "International organization: Polity, Politics and Policies, *Palgrave macmillan*, 2006.
- Sabatini, Richard. "Economic sanctions: Pressuring Iran's nuclear programme", *NTI Building a safer World*, February 2010.
- Sandholtz, Wayne and Sweet S., Alec. "Supranational Governance: the Institutionalization of the European Union", *Political Relations and Institutions Research Group, Working Paper 2.42*, November 1996.
- Sauer, Tom. Discussion Papers in Diplomacy "Coercive Diplomacy by the EU: The Case of Iran", *Netherland Institute of International Relations 'Clingendael'*, 2007.
- Schäfer, Armin. "A new form of governance? Comparing the open method of coordination to multilateral surveillance by IMF and OECD", *MPIFG Working Paper 04/5, Max Planck Institute for study of societies*, 2007.

การเมืองนโยบายต่างประเทศร่วมกันอย่างมีเอกภาพภายใต้กรอบความร่วมมือรัฐบาลสัมพันธ์นิยม : กรณีศึกษาขบวนการหยุดเชิงรุกของอียูที่มีต่ออิหร่าน

- Schulte L., George. "Iran's nuclear ambitions: confronting a common security challenge", *US Department of State*, February 2007.
- Shannon N. Kile (ed). "Europe and Iran perspectives on non-proliferation", Stockholm International Peace Research Institute, *Oxford University Press*, 2005
- Smith, E. Karen. "European Union Foreign Policy in a Changing World", *Blackwell*, 2003.
- Spyer, Jonathan. "Europe and Iraq: test case for the Common Foreign and Security Policy", *Middle East Review of International Affairs*, Vol. 11, No.2, June 2007.
- Takrah. "German exports to Iran surge despite sanctions", *Group Economic News*, 21 June 2011 (online), source <http://www.payvand.com/news/08/dec/1021.html>
- Tarock, Adam. "Iran-Western Europe Relations on the Mend", *British Journal of Middle Eastern Studies*, 1999.
- Tarock, Adam. "Iran's nuclear programme and the west", *Third World Quarterly*, Vol 27, No 4, 2006, p 645-664.
- Tarzi, Amin. "The role of WMD in Iranian security calculations: Dangers to Europe", *Middle East Review of International Affairs*, Vol 8, No.3, September 2004.
- The UK trade and investment official website, "the UK investment in Iran", 22 June 2011 (online), source <http://www.ukti.gov.uk/export/countries/asiapacific/middleeast/iran.html>
- Thirawat, Jaturon. "International law" (Thai publication), *Winyuchon Publication House*, 2007.
- Tocha, Monika. "The EU and Iran's Nuclear Programme: Testing the Limits of Coercive Diplomacy", *Department of EU International Relations and Diplomacy Studies: College of Europe*, 2009.

- Tomberg, Igor. "Iran in the European gas market: a Russian point of view", *IFRI (INSTITUT FRANCAIS DES RELATIONS INTERNATIONALES)*, 2009.
- Tzogopoulos, George. "The Evolution of US and EU Foreign Policy towards Iran with the emphasis on the period after 11 September 2001", *Centre Internationale de Formation Européenne*, Institut Européen des Hautes Etudes Internationales, 2004.
- UJA Federation of Northern New Jersey. "Companies investing in Iran's oil and natural gas sector since 1996", 16 June 2011 (Online), Source http://www.ujannj.org/local_includes/downloads/21816.pdf
- Van den Bossche, Peter. "The Law and Policy of the World trade Organization: text, cases and materials", *Cambridge University Press*, 2005.
- Wagner, Wolfgang. "Why the EU's common foreign and security policy sill remain intergovernmental: rationalist institutional choice analysis of European crisis management policy", *Journal of European Public Policy*, 2003.
- Wiener, Antje. and Diez, Thomas. "European Integration Theory", *Oxford University Press*, 2009.
- World Public Opinion. Org. "Israel and Iran shares most negative rating in global poll", BBC World service Poll, 22 March 2007, accessed on 19 April 2011 (Online) Source http://www.worldpublicopinion.org/pipa/articles/views_on_countriesregions_bt/325.php?nid=&id=&pnt=325&lb=btvoc